

LOIOLA'KO IÑIGO'REN LORATXOAK

IÑIGO JERUSALEN'GO LUR SANTUAN

Iñigo'rekin batera urte aretan Lur Santuak ikustazera joan zan alemaniar batek —Felipe Hagen'ek— esaten deusku, iru zorro ondo bateak bear zirala Jerusalem go erromesaldia egiteko: lenengo zorroa diruz betea, bideko gastu ugariak erantzuteko; bigarrena pazientziz betea, turkoak kristiñauak emoten eutseezan tratu txarrak ondo eroateko; eta irugarrena fedez betea, neke eta atsekabe guzti oneik Jaungoikoagatik garaitzeko.

Aldi aretan, jakin bear da, Palestina turkiar mahomatarren menpean egoala, eta ango agintariak Benezia'ko nagusiakin itzarmena egin ebela, urtean bein bakarrik, kristiñau erromesai Lur Santuak ikustatzen izteko.

Jafa'ko kaira, Palestina'n, dagonillaren 21-ean eldu ziran, eta urrengo illaren lenengo egunerarte erromesak ontzian egon bear izan eben, lurrera jatsi barik, erromesaldia zelan egin bear zan turkiar agintariakin konpondu arte.

Azkenean, noizbaten, 100 turkiar armadun etorri ziran 21 erromes zaintzeko!!! Baiña zaintzaille areik diruzale geiago ziran zaindari baiño, eta edozer atxakigatik dirua eskatzen eben.

Zeetasun oneik jakinda ango gora-berak, Iñigo'k erakutsiko deuskuz.

"Jafa'tik Jerusalem'era asto txiki batzuen gainean abiatu giñan, eta Jerusalem'era eldu baino lentxoago -4 kilometro edo— gugaz joian batek esan euskun: laster Jerusalem Uri Santua ikusiko zan lekura elduko giñan ezker, egoki izan zala bakoak bere barrua atontzea, eta orretarako ixilik joatea. Eta guztioi ondo iruditurik, bakoak bere gogo biltzen asi zan.

Eta Jerusalem ikusteko lekura eldu baiño apur bat lentxoago, gurutzeagaz guri begira egozan fraileak ikusi genduzan, eta asto gainetatik jatsi giñan. Eta Uri Santua ikusteaz poz andia artu neban, baita nire lagun erromesak be".

Alemaniar erromesak bere egunkarian idatzi zuan, iru aste emon ebezan Lur Santuak ikustatzen. Jerusalem'en Kalbario mendiko eleizara sartzeko erromes bakoak 7 dukat ordaindu bear izan eban, eta gau

osoa egun sentirarte otoitzean eta irakurgai santuetan gogo-berotan emon eben. Erromes guztiak autortu eta jaunartu eben. Iñigo'k beragatik diñosku: "Toki Santuak ikustatzean lurreko ez zan poza nabaitu ebala".

Jerusalem inguruko Jetsemani'ko baratza eta Oliamendia ikustatu ondoren Belen'era joan ziran, Jesus jaio zan errira, eta andik Jordan ibaira. Jesus bateatua izan zan ibaian gure erromesak gorputz osoko bustialdi bat artu gura eben, baiña zaintzaileak, astirik ezaren atxakian, eskuak eta burua bakarrik bustiteko aukera emon eutseen.

Baiña erromesentzat irugarren astea baltzagoa izan zan. Jordan ibaitik Uri Santura itzuli ondoren, Damasko'tik 500 jenizaro, gizon basati armatuak, Jerusalem'era sartu ziran, eta ango kale eta etxeetan bildurgarrizko lapurreta eta ilketak egiten asi ziran... Erromesak ostatzuz egozan San Joan etxean be indarrez sartu gura eben... Larritasun andiak igaro ondoren, azkenean, noizbait, jenizaroak alde egin eben, eta Uri Santuko bizilagunak arnasa nasaigo artzen asi ziran.

Iñigo'k bere "autobiografian" ez deusku olako estutasunen barririk emoten. Loiola'ko txoriak beste zugatz batean eukan bere abia eginda. Berari entzutea izango da onena.

"Nire erabagi sendoa Jerusalem'en gelditzea zan, bertan biartzeko, Toki Santuak ikustatu eta arimai laguntzeko, eta orretarako frantziskotarren Aita Goardian zarentzat "gorantzizko eskutitzak" nekazan. Eskutitz orreik erakutsi neutsazan, eta an gelditzeko neukan gogo bizia agertu neutsan. Baiña arimai laguntzeko neukan gogo ez neutsan esan. Asmo ori ez neutsan iñori agertzen.

Aita Goardianak esan eustan, ni an zelan gelditu neintekenik ez ebala ikusten, etxea ain bear gorrian egoalako, bertako fraileak be ezin jaten emonaz. Eta orregatik gugaz batera fraile batzuk Europa'ra biartzeko asmotan egoala.

Nik esan neutsan, ez nebala ezer besterik gura, bein edo beste ara autortzera etorri ba'nendi, norbaitek nire autortza entzun egiala. Zelan bizi eta non neuk aurkituko nebala.

Orduan Aita Goardianak, olan ba'zan gelditu nein-

tekela esan eustan, baiña Aita Probintziala Belen'era joana zala, eta bera etorri arte itxaron nengiala.

Berba oneikaz itxaropen arturik Bartzelona'ra, pertsona jainkozale batzuentzat eskutitzak idazten asi nintzan, eta onetan Aita Probintziala itzuli zan, eta berba bigunekaz esan eustan, nik Toki Santuetan gelditzeko neukan asmoaren barri jakin ebala, baina gauza ori obeto pentsatuz, eta lenago beste erromes batzuekin jazotakoa ikusiz, ez zala egoki ni an geratzea. Beste askok be asmo ori euki ebela, baiña turkiarrak bata preso artu, bestea il... eta gero erlijiosoak katiguak askatzeko diru asko eralgi bearrean aurkitzen zirala... Eta orregatik urrengo goizean beste erromesekin ontzira joateko atondu bear nebala.

Nik erantzun neutsan, nire erabagia oso sendo artua neukala, eta ez nebala bete barik itxiko, pekatupean ez ba'zan, beintzat.

Aita Probintzialak erantzun eustan: Erroma'tik artutako eskubideak eukazala, berak ondo eritxonak, andik alde eragiteko, eta esana bete gure ez ebenai ezkomunikatzeaz zigortzeko.

Orduan nik erantzun neutsan, ola ba'zan prest nengoala bere esana egiteko.

Toki Santuetan gelditzerik Jaunak gura ez eban ezkerro, Europa aldera urten aurretik, Olio Mendia barriz ikusteko gogo bizia etorri jatan. Olio Mendian arri bat dago. Arri aretatik igon zan zerura gure Jauna, eta oraindiño aren urratsak arrian josita ikusten dira. Eta alan iñori esan barik eta gidaririk artu barik, ixilka, beste erromesengandik alde egin neban, eta Olio Mendira bakarrik joan nintzan (Jakin bear da gidari turkiar barik an dabizenak arrisku andiak jasan bear dabezala). Olibeteko zaindariak ez eusten sartzen itxi gura, eta nik neure idatz-zorrotxoko laban bat emon neutsen, eta neure otoitza barrengo poz andiaz egin ondoren, Betfage'ra joateko gogoa etorri jatan, eta an nengoela zera gogoratu jatan, ez nebala ondo begiratu Olio Mendiko arrian zein aldetara begira egoan eskumako oiña eta zein aldetara ezkerrekoa, eta barriz be ara itzulita zainzailleai artaziak emon neutsezala, uste. dot.

Eta Oliba Menditik bera netorrela monastegiko morroi bat nigana etorrela ikusi neban, makilla andi batekin oso asarre, eta ni joteko keiñuak egiten ebazala. Eta nigana eldurik, besotik artu nindun, eta nik ez neutsan gogorrik egin. Baiña ala-eta-guzti-be gizon arek ez eus-

tan aske ixten. Bide onetan alan preso niñoala poz andia artu neban, nire. .gaiñean Kristo ikusten nebala uste nebalako. Eta poz onek ugaritasun andiz monastegira eldu arte iraun eustan.

JERUSALEN'DIK EUROPA'RA

Urrengo egunean, irailak 23, erromesak gauetz eta isilka jenizaroen bildurrez, itxasorako bide artu eben. Baña bidean Ramleh erriko gobernariak erromesak baitu egin zituan, bakotxak 6 dukat eta soiñeko bat ordaindu arte. Azken batean, zelan edo alan, Jafa'ko kaira eldu ziran, eta an turkiar zainzailleai agur egin eutseen, baiña ez aurretik dukat mordo ederra emon barik.

Erromesak Lur Santuetan otoitzean ogei egunez egon ziran bitartean ontziko mariñelak, erromesen janari eta edariai esker, egun alaiak emon ebezan, eta itsaso zabalean egozala, biderako janariak eta edariak falta zirala konturatu ziran, eta gaiñera, aizerik ezean, ontziak itsasoan ez eban aurrera andirik egiten. Itsaso erdian egarritu ziran eta ontziko nagusiak erromesen egarria zelan-bait asetzeko ur ustela arda garratzaz nastuta emoten eutsen edateko. Askok osasuna galdu eben, eta Holandar bat il zan eta itsasora bota eben.

Aizea barriz jotzen asi zanean ontziko Nagusiak itsas-bidea galdu egin eban, eta Txipre'ko Salinas kairaiño 13 egun emon ebezan. Ia bi aste nekez josiak, baiña Iñigo'k ez deusku olakorik ezer esaten.

TXIPRE'TIK ITALIA'RA

Txipre'n be neke barriak. Iñigo'k kaian jakin eban, Italia'tik Txipre-raiño len ekarri eban "Negrone" gobernariaren ontzia amar egun aurretik Italia'rantz urten zala. Eta orain zelan Benezia'ra itzuli?

Iñigo'ri berari edesten itxi dagiogun:

"Txipre'ra eldu ondoren erromesak, bakotxak al ebanez, ango ontzietan banatu ziran. Kaian iru edo lau ontzi egozan Benezia'rakoak. Bat turkiarrena, bestea ontzi txiki eta zarra zan, eta irugarrena ontzi aberatsa eta sendoa, Benezia'ko gizon aberats batena. Ontzi onetako Nagusiari erromes batzuk Iñigo mesedez eroan egiala eskatu eutsoen, baiña arek ez eukala dirurik jakin ebanean, barreka erantzun eban: santua ba'da

Santiago 'ren antzera uren gaiñetik ibilliz joan daitela, edo olako zerbait. Baiña ontzi txikiko nagusiak oso errez artu nindun bere ontzi zarrean.

Goiz batean aizea alde egoela urten giñan itsasora, baiña arratsaldean ekatx gogorra etorri jakun gaiñera, eta ontziak bata besteagandik banatu ziran. Gure ontzi

txikia larri ibili zan, baiña azkenean Italia 'ra eldu zan. Ontzi nagusi aberatsa Txipre'ko ugartearen ondoan galdu zan, eta jendea bakarrik atera zan onik. Turkiarren ontzia bertako guztiekin galdu egin zan.

Gure ontziak Italia'ko Apulia aldean lurra artu eban.

GOIKOETXEA IÑAKI, S. J.

EZEBEZEZ JANTZIRIKO NESKEA

Elvira Martin Garcia
(Desde la otra vertiente)

Neskea asko atsegin izan yatan!
—Ezebezez jantziriko neskea—.
Gorputz guztia zan, aizea.
Aizea aren aurpegia.

Munduko gauzakaz jantzi eben
—neskeak negar egiten eban—.
Bere aizea kendu eutsen,
dana zan eta, ezebez.

Laran-lorazko udabarria

—neskeak abestu egiten eban—.
Aize zuria zan aren gorputza.
Aize zuria aren arimia.

Neskea ez nuan barriro ikusi.
—Ezebezez jantziriko neskea—.
Bakarrik aizeak dakarztat zoli
abauba abestien dardarea.

MUNIATEGI-TAR SABIN

MAITE DAGIGUN ABERRIA

"Errukarria" abestiaren doiñuz abestu leiteke.

Aspaldian ez du gure erriak
bakerik ikusi,
baiñan laster da izango
azke ta nagusi.
Gure etsai amorratuak
nai gaitue galdu,
gure izate ta legak
betiko zapaldu.
Euzkaldun danok batu gaitezen,
zaindu gure Aberria,

zutik ta ernai kemenki danok
agertu daigun arpegia. JU!
Euzkadi dogu guk Aberria,
maitatu dagigun;
ager gaitezen bildurrik gabe
egizko euzkeldun
Mintzo euzkeraz gizon eta andre
betiro edonun,
Euzkadi eta Euzkera beitez
gure len maitasun.

GOIRIA